

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för anatomi, fysiologi och
biokemi

Föräldraengagemang på ponnytävling - *Ur hoppdomares perspektiv*

*Show jumping judges view on parental involvement in pony
competitions for young riders*

Michaela Lunneborg och Johanna Sondell

Examensarbete • 15 hp

Hippolog - kandidatprogram

Examensarbete på kandidatnivå, K84

Enheten för hippologutbildning

Uppsala 2018

Föräldraengagemang på ponnytävling - Ur hoppdomares perspektiv

Show jumping judges view on parental involvement in pony competitions for young riders

Michaela Lunneborg och Johanna Sondell

Handledare: Gabriella Thorell, Ridskolan Strömsholm

Examinator: Susanne Lundesjö Kwart, SLU, Enheten för hippologutbildning

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Examensarbete i hippologi
Kurskod: EX0497
Program/utbildning: Hippolog - kandidatprogram

Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2018
Omslagsbild:
Serietitel: Examensarbete på kandidatnivå
Delnummer i serien: K84
Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: föräldraengagemang, föräldrappress

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för anatomi, fysiologi och biokemi
Enheten för hippologutbildning

INNEHÅLL

ABSTRACT.....	2
Show jumping judges view on parental involvement in pony competitions for young riders.....	2
INTRODUKTION	2
Problemställning.....	4
Syfte	4
Frågeställningar.....	4
TEORIAVSNITT.....	4
Föräldrarnas roll och engagemang	5
Motivation och krav	5
Barn som presterar under stress och/eller press	6
Svenska hopptränare	7
MATERIAL OCH METODER	7
Genomförande.....	7
Analys.....	8
RESULTAT	8
Föräldrars kunskap	8
Engagemang på tävlingsplatsen	9
Prestationens följder.....	10
Tränarsystem	10
Idrottens glädje.....	11
DISKUSSION.....	11
Slutsats	14
SAMMANFATTNING.....	14
REFERENSER	15
Litteratur.....	15
Internet	16
BILAGA 1. Intervju mall.....	18

ABSTRACT

Show jumping judges view on parental involvement in pony competitions for young riders

Equestrian is the second largest youth sport in Sweden, over half a million Swedes are involved in the sport. Children often start their show jumping career in pony classes at smaller shows. In Sweden children are allowed to compete pony until the year they turn 20. The equestrian sport is growing in Sweden and the shows are getting larger, for younger riders that also means an increase of parental involvement. Showjumping is expensive and takes a lot of time, which can put an economical pressure on their families. Young riders are dependent on parents to support them with the finances and transport. Without the parental involvement the Swedish pony sport wouldn't exist. Ponies are bought for generous amounts of money and the young riders can then feel pressured to produce great results because of the amount of money their parents have invested. Previous results of the pony could also be stressful for the young rider to accomplish, to exceed their own and others expectations. Previous studies have been done out of child's perspective and parents perspective but never out of a judge's perspective. This studies purpose was to investigate jumping judge's views on parental involvement in show jumping competitions for young riders. The study contributes more insight in how parenting involvement affects the young riders at competitions.

Five judges were selected to participate in the study, they where all selected by their many years of experience in Swedish pony sport. All judges had participated in shows on at least national level this year and last year they did between 15 and 63 competitions days. All the judges were interviewed and given time to read and reflect on the questions beforehand. The majority of the results show that parental involvement is mostly supportive. However, there are some improper behaviors that can be perceived as pressing, and which may affect children negatively. This type of behavior is often due to lack of knowledge and understanding regarding horses in general and is often seen in parents with lack of former horse experience. By establishing a good routine that gives both parents and the young riders a sense of security you should be able to reduce the amount of stress. Less stress would increase the child's positive experience and make it more likely for the child to proceed and evolve in the sport. Results also suggest that more support from the coaches, would make it easier for the parents to take a supportive parenting role instead of maneuvering both parenting and coaching.

The conclusion of the study was that most of the results show that the parenting involvement is seen supportive and has a positive effect on children. It does occur that some negative behavior does exist, but its seen as a minority. However, there are shortcomings regarding the parent's knowledge which affects the parent's behavior and the judges would like to see more commitment from coaches at competitions.

INTRODUKTION

Ridsporten är Sveriges näst största barn och ungdomssport, över en halv miljon svenskar utövar sporten både i tävlingssammanhang och som fritidsintresse (Svenska ridsportförbundet 2017). Drygt 284 000 starter gjordes i hoppning under år 2016 (Svenska ridsportförbundet 2017) och under det senaste 20 åren har tävlingsverksamheten med häst och ponny ökat stadigt (Thorell 2016). Många gånger börjar tävlingskarriären med ponnytävlingar. Reglerna för att få tävla ponny i Sverige är beslutade utifrån ryttarens ålder och ponnyns storlek. De minsta ponnyerna är A-ponny

och B-ponnyer, ryttaren får tävla dessa fram till det år ryttaren fyller 13 år. För de större kategorierna, C-ponny och D-ponny, får ryttaren tävla fram till det år ryttaren fyller 20 år (SvRf TR 2017).

I Sverige måste alla ryttare över 13 år, som deltar i tävlingar från inbjudningstävlingar, erhålla ett grönt kort. Grönt kort är en kurs med grundläggande information angående tävlingar. Barn måste gå Grönt kortkurs samma år som de fyller 14 år. Fram till det år barn är 13 år kan de rida på en målsmans grönt kort. (SvRf Grönt kort 2017)

För att främja ponnysporten och ponnyaveln bildades Svenska Ponnyföreningen år 1954 och året efter arrangerades den första hopptävlingen med klasser där enbart ponnyer deltog. År 1959 anordnades det första svenska mästerskapen för ponny och i slutet av 70-talet och början av 80-talet tillkom det en del nya tävlingar. Några av dessa finns kvar än idag, bland annat ponnyallsvenskan (Svenska mästerskapen i laghoppning), Prins Carl Philips pris och nordiska mästerskapen. Flera av Sveriges mest framgångsrika ryttare idag, hade framgångar redan som ponnyryttare. Exempelvis var Malin Baryard-Johnsson den första segraren av Prins Carl Philips pris år 1987. (SvRf 2016)

På alla hopptävlingar ska det finnas en överdomare och en hoppdomare på plats som jobbar tillsammans där överdomaren kan förklaras som hoppdomarens förlängda arm. De ska tillsammans se till att tävlingen genomförs efter tävlingsreglementet, där de ska se till att alla ryttare får genomföra sina ritter under samma förhållanden. Domarna ser till att alla ryttare oberoende vilken nivå de rider på, ska få möjlighet att utföra sin sport under positiva och stimulerande former. Hoppdomaren bedömer allt som sker inne på tävlingsbanan medan överdomaren tar hand om frågor som rör uppträdande, osportslighet och olämpligt hanterande av hästar. Överdomaren har även en uppgift att vara ett stöd för tävlingsledaren och arrangörerna. Överdomaren rör sig runt hela tävlingsplatsen medans hoppdomaren sitter i domartornet som har översikt över tävlingsbanan. Vid tvistfrågor är det alltid överdomaren som har sista ordet, det är därför väldigt viktigt att de är pålästa om tävlingsreglementet. Överdomarens uppgift är även att se till att tävlingarna flyter på och att alla ryttare får lika och rättvisa villkor och att hästarna behandlas på rätt sätt samt att alla inblandade uppträder korrekt. (SvRf TR 2018)

Enligt Riksidrottsförbundet, är barn och ungdomsidrott ofta en naturlig del av uppväxten. Nästan 90 % av alla barn och ungdomar i Sverige deltar i en idrottsförening under sin uppväxt. All idrott för barn och ungdomar ska bedrivas utifrån ett barnrättsperspektiv (Riksidrottsförbundet, 2017). Vilket betyder att verksamheten ska utgå ifrån barnets eget uttalande intresse, där lek, glädje och viljan att röra sig är det största fokuset (Riksidrottsförbundet, 2017). Resultatet i en studie av Trondman (2005) visar att föräldrar lägger för lite vikt i att barn ska ha roligt i sin idrott.

Ridsporten är en sport som kräver mycket tid, engagemang och finansiering, (sporten är placerad som en av de dyraste sporterna som barn utövar) där kostnaderna ökar med barnets ålder och tävlingsnivå. Inköpspriset för en tävlingsponny kan vara en stor kostnad, men därefter tillkommer både fasta kostnader så som exempelvis stallplats samt rörliga kostnader för att förvalta och underhålla ponnyen. Dessa kostnader kan upplevas som en ekonomisk belastning i familjen, vilket kan leda till att ryttarna känner en press att prestera. Ungdomarna kan även känna press av att prestera med goda resultat för att ponny som köpts inte ska säljas. (Nyman 2016)

För barn och unga som tävlar inom ridsporten är engagerade föräldrar en förutsättning, föräldrarna är de som skjutsar och finansierar tävlandet tills de är gamla nog att sköta det själva. Ett stort föräldraengagemang är i sig positivt, men kan leda till att föräldrarna

sätter höga förväntningar på barnen/ungdomarna något som kan upplevas som press. (Augustsson 2007; Nyman 2016)

Enligt ungdomarna i en studie av Nyman (2016) är det oftast ungdomarna själva som sätter den största pressen på sin prestation. Men att en omedveten press kan komma från föräldrarna även om majoriteten är stöttande. En del av ungdomarna berättade dock att de någon gång upplevt föräldrar som gått över gränsen. Exempelvis föräldrar som anmäler till tävling utan barnets kännedom (Nyman 2016). Ett annat exempel kan vara att en ryttare inte uppnår samma goda resultat som föregående ryttare uppnått med samma ponny (Nyman 2016). Detta kan skapa en inre stress och press hos barnet att uppnå samma resultat, eftersom andra förväntar sig det av dem. Press från föräldrarna beskrivs som en komplicerad sort av press, där föräldrarna oftast inte är medvetna om de krav som de ställer på sina ridande barn (Nyman 2016). Detta kan göra att ungdomarna/barnen känner sig pressade av de krav som ställs på dem. Det finns en risk att föräldrar som är överengagerade kan upplevas som pressande, barnet kan känna press och nervositet som leder till minskad glädje i idrottsutövandet (Augustsson 2007).

Problemställning

Det är känt att vuxnas närvaro och engagemang i barnens idrott är ett positivt och glädjande stöd för barnen. Men en överengagerad förälder kan göra att barnet känner sig pressad att prestera och den pressen beskrivs som den mest komplicerade. Föräldrarna är oftast inte medvetna om de krav och den press som det ställer på sina barn. Om det blir för mycket stress och press på barnen, kan det bidra till en minskad glädje för sin idrott som i sin tur leder till att barnen slutar. Domare som är aktiva på tävling får ta stor del i hur föräldraengagemanget är på tävling. På detta sätt bildar domaren sig en egen uppfattning om hur engagemanget från föräldrarna är. Det finns ingen tidigare forskning på domarens upplevelse av föräldraengagemang på ridsporttävlingar.

Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur aktiva domare upplever föräldraengagemang i samband med ponnytävlingar i hoppning. Denna studie kan bidra till att ge större insikt i hur ridsportens tävlingsverksamhet för barn och unga fungerar och hur en oberoende vuxen ser på föräldraengagemang på tävlingsplatser.

Frågeställningar

Hur upplever hoppdomare föräldraengagemanget på tävling?

Hur upplever hoppdomare föräldrars kunskap om tävlingsmomentet?

TEORIAVSNITT

Det är mycket varierande hur föräldraengagemang utspelar sig inom barnidrotten, det förekommer både passivt och aktivt föräldraengagemang (Augustsson 2007). Det är allt från att föräldrarna är deltagande genom att vara coach till ett lag eller har någon annan aktiv roll inom idrottsföreningen. Det finns de föräldrar som engagerar sig som mest genom att skjutsa till och från träning (Karp 2004). Idrottandet ställer även en del krav på föräldrarna, att de ska hjälpa sina barn i hur de hantera känslomässiga uppgångar och nedgångar (Gould, Dieffenbach & Moffett 2002). Föräldrarnas engagemang är förutsättning för barnidrott och dess utveckling (Augustsson 2007).

Föräldrarnas roll och engagemang

I en studie av Wagnsson och Patriksson (2005) framkom det att 80 % av föräldrarna i studien engagerade sig i barnets idrottsförening/idrottsutövande i någon utsträckning. Studiens slutsats visade på att föräldrar generellt har en positiv inställning till att hjälpa till och arbeta i föreningarna. Några orsaker till varför föräldraengagemang ibland brister är för att föräldrarna anser att tiden inte finns och att de inte vill binda upp sig på extra ansvar och uppgifter (Karp 2004). I en studie av Gehlin (2014) påvisades det att föräldrar som är engagerade i sitt barns idrott, är det för det vill se sitt barn lycklig i sin idrott.

I en annan studie framkom att föräldrar som varit eller är aktiva inom föreningen är de som visar mest engagemang för sina barns idrottande. Studiens resultat pekar på att ett aktivt engagemang kräver intresse för idrotten och att de föräldrar som är engagerade inom idrott strävar efter att engagera sina barn till att vara fysiskt aktiva inom samma idrott, som föräldrarna själva brinner för. (Wagnsson & Patriksson 2005)

I en studie av Brustad (2001) så jämförs idrottsmiljön och skolmiljön. Idrottsmiljön erbjuder föräldrarna till att ge en direkt feedback till sina barn på plats, vilket inte finns i skolmiljön. Uppmuntran och positiv feedback gör att barnen lättare kan känna sig nöjda med sin insats i idrotten. Barn som känner glädje inom sin idrott har större sannolikhet att fortsätta med sin idrott (Alfermann, Würth & Lee 2001). Även barn som får stöd av sina föräldrar genom en positiv inställning till barnets idrottsutövande, ökar sannolikheten till att barnet fortsätter med sin idrott (Alfermann, Würth & Lee 2001).

I en intervjustudie med fokusgrupper gjord av Nyman (2016) var anledningen till att ungdomarna i studien börjat rida att föräldrarna var eller varit aktiva inom ridsport. Samtliga av ungdomarna var aktiv tävlande i ridsporten, men anledningen till tävlandet var varierande. Det var bland annat för att det var kul, roligt och en spännande utmaning. I fokusgrupp 1 var det tydligt att möjligheten till att tävla var en stark bidragande faktor till att de rider. Där deras vilja att vara bäst var övervägande. I fokusgrupp 2 var inte det viktigaste att vinna utan mer en kontroll av att träningen fungerat, men de lyfte även känslan av att rida ärevarv.

Barn och ungas behov av engagemang från föräldrar varierar från individ till individ (Nyman 2016). Många av ungdomarna i studien av Nyman (2016) lyfter fram att framhoppningen var det mest kritiska momentet på tävlingen och under den tiden ville inte ungdomarna ha så mycket inblandning från föräldrarna. När det nämndes feedback var det känsligt hos ungdomarna, där de var väldigt viktigt att föräldrarna gav rätt kommentarer, annars tyckte ungdomarna att det var bättre att föräldrarna var tysta (Nyman 2016). Feedback från föräldrar och tränare har en påverkan på barnets motivation till idrotten, där de kom fram till att om det är positiv eller negativ feedback beror helt på hur tränare eller föräldrar förmedlar feedback (Keegan, et al. 2009). I en studie gjord av Augustsson (2007) svarade 61 % av barnen i studien att de tyckte att det var bra när föräldern var kvar och tittade på träningar och matcher, det är även något som nämns i en studie av Ackered & Ilic´ (2011).

Motivation och krav

Enligt ungdomarna i Nymans (2016) studie var det de själva som satte de högsta kraven på sig själva i deras egen prestation. Ungdomarna var även överens om att den sociala stämningen varierade beroende på tävlingsplats. Även de vuxnas beteende ansåg ungdomarna variera beroende på vart man tävlade (Nyman 2016). Augustsson (2007) tog fram en skala för att kunna mäta föräldrappress, med syfte att få en förståelse för

föräldrappress. Med den skalan fanns det en grupp med 19 % som upplevde en hög föräldrappress. Det framkom även att pojkar låg något högre än flickorna i denna skala, även åldern hade en betydelse (Augustsson 2007). De yngre barnen upplevde en större press och anledningen till det kunde vara att de inte var vana vid idrottsmiljön och de krav som kan medfölja (Augustsson 2007). För föräldern var även rollen som idrottsförälder ny. För de äldre barnen som var i 15 års ålder kunde det vara många fler yttre faktorer som spelar in (Augustsson 2007), som att kraven i skolan blivit högre och att föräldrarna var mer insatta i sporten samt blivit mer resultatnriktade (Augustsson 2007). Från att de tidigare varit inriktade på lek och att barnen ska ha roligt till att det blir mer mot satsning i sporten. Alla individuella idrotter som tennis, ridsport, golf, simning låg högt på föräldrappressskalan (Augustsson 2007).

Föräldrar och andra vuxna är förebilder för barn när det kommer till uppförande (Forsberg 2010). Det gör att relationen mellan föräldrar och barn blir viktig. I Nymans studie (2016) upplevde ungdomarna att det var bra när hela familjen var aktiva inom sporten, då de kom nära sina föräldrar eftersom de delar samma intresse. Det fanns däremot föräldrar som upplevt ett olämpligt beteende hos andra föräldrar och vuxna på barns tävling eller match (Karp 2004). Den eventuella påverkan drabbar då inte bara deras egna barn utan även de barn som idrottar i föreningen och spelar i andra lag. Föräldraengagemanget i idrotten kan bli lite för mycket ibland då föräldrarna vill att sina barn ska lyckas (Nyman 2016). I Nymans studie (2016) önskade ungdomarna i båda fokusgrupperna att alla föräldrar bör behandla alla barn som om de var deras egna barn och gärna säga grattis när de ser någon komma med rosett.

I Karfs studie (2004) berättade föräldrarna att träning för barn och unga ska vara roligt och uppmuntrande för att utveckling och lärande ska ske. Det är vanligt förekommande att föräldrar engagerar sig i sina barns idrott, majoriteten av föräldrarna har själva tidigare varit aktiva inom idrotten (Karp 2004). De föräldrarna som tidigare varit aktiva kan bidra till ett dåligt klimat som kan göra att barnen upplever en press att prestera (Karp 2004). Den jobbigaste typen av press som ungdomarna upplevde var den från föräldrarna (Nyman 2016). Samtidigt som de upplevde att föräldrarna ofta inte är medvetna om att de sätter press Nyman (2016).

Barn som presterar under stress och/eller press

Barn kan uppleva både positiv och negativ stress, reaktioner på en positiv form av stress kan vara empati, stimulans och positiv energi. Reaktionerna bidrar till att öka barnets välmående och hälsa. Den positiva stressen kan bidra till ett adrenalintillskott för barn som utövar tävlingsidrott. Den negativa stressen kan ha en skadlig inverkan på barn som till exempel: sömnproblem, trötthet, oro och psykosomatiska besvär som huvudvärk och magont. (Ellneby 1999)

Det finns olika former av stress så som psykisk och fysisk stress där den fysiska stressen innefattar de kroppsliga reaktionerna som blir följden av en stressad situation. Den psykiska stressen påverkar mentalt och uppstår genom negativa tankar om att svåra saker kommer att inträffa. Den psykiska stressen är oftast långvarigare och svårare att arbeta med än den fysiska stressen. Oftast så förekommer dessa två tillsammans och ibland är det svårt att urskilja vilket som hör till vilken form. (Rodhe & Österberg 1974)

I en studie av Harwood & Knight (2009) kom de fram till att det finns tre olika typer av föräldrappress, de var konkurrenskraftig stress, utveckling och organisatorisk stress. Där konkurrenskraftig stress var relaterat till beteende, prestationer och moralrelaterande problem i samband med barns match (Harwood & Knight 2009). Organisatorisk stress

omfattar de krav som var relaterat med tid, finansiering och utbildning. I utvecklings stress ingår utbildningsfrågor, osäkerhet om framtida beslutsfattande. De äldre barnen i studien kände av denna typ av stress oftare än de yngre barnen i studien (Harwood & Knight 2009).

I en studie av Redelius (2002) studerades tränares syn på tävling, majoriteten av de tränare som kom från ridsporten ansåg att barn kan fara illa av att tävla och konkurrera. Men tränarna från ridsporten ansåg även att tävlingsverksamhet ändå är bra, för barns personliga utveckling (Redelius 2002). Vidare visade resultatet att tränarna tyckte att deras egen roll var viktig för barnens lärande för att skapa intresse och motivation hos barnen. Av de tränare som deltog i studien var det 70% som tyckte att det skedde för mycket utslagning inom barnidrotten (Redelius 2002).

Föräldrarna som deltog i studien av Ackered & Ilic´(2011) vill ofta det bästa för sitt barn, men det kan ibland gå för långt. Föräldrarna vill att deras barn ska lyckas med något som ingen annan tror på, som i det fallet leder till en press på barnen.

Svenska hopptränare

Från och med 1991 i Sverige krävdes det att man som tränare gått en speciell tränarutbildning. En tränare är en person som definieras genom att förbättra färdigheter och utveckla förmågor hos häst och ryttare (Brown 1995). Tränarna uppnår det genom specificerade övningar och instruktioner (Brown 1995). De olika nivåer som finns är A-, B- och C-tränarutbildningar. Den högsta tränarutbildningen som finns är A-tränare (SvRf 2018). För att tränarna ska fortsätta att titulera sig som tränare krävs att de uppdaterar sin tränarlicens och går en fortbildning varje år (SvRf 2018). För att bli C-tränare krävs det att personen rider medelsvår inom den grenspecifikation personen valt. För att bli B-tränare krävs att personen är godkänd C-tränare sedan minst fyra år tillbaka och fyllt 29 år, samt tävlat 140 hoppning eller motsvarande Intermedier dressyr (SvRf 2018). För att bli A-tränare krävs ingen specifik utbildning, dessa genomgår en individuell bedömning men skall dock ha internationella tävlingsmeriter i Grand Prix i vald gren (SvRf 2018).

MATERIAL OCH METODER

I den här studien har en kvalitativ metod använts för att belysa hoppdomares upplevelser av föräldraengagemang på ponnytävlingar. Den kvalitativa metoden beskriver och tolkar olika fenomen och sammanhang, vilket gör metoden mest lämpad för den här studien.

Genomförande

Kontakten med hoppdomarna togs via mejl, där mejladresserna hämtades via tävlingsdatabasens sökmotor för funktionärer. Fem hoppdomare intervjuades en gång vardera vid olika tillfällen. Urvalet baserades på hur aktiva dessa har varit som hoppdomare på ponnyhopptävlingar under året 2017. Valet av hoppdomare grundade sig av att de möter både ryttare och föräldrar på tävling, då de skulle kunna ge en beskrivning av föräldraengagemanget. Vi valde av praktiska skäl att avgränsa oss geografiskt och fann då fem domare som uppfyllde kriterierna och ville vara med i studien. Domarna i studien har varit aktiva domare i minst 15 år och som längst 40 år. Intervjupersonerna bestod av tre män och två kvinnor som samtliga dömt minst nationell tävling under året 2017 och dömt i samma distrikt. Domarnas antal genomförda tävlingsdagar per år varierade mellan som minst 20 dagar och som mest 63 dagar under året 2017. Urvalet uppfyller då inte kriterierna för ett slumpmässigt urval, utan urvalet

bestämdes i förväg och är ett tillfällighetsurval (Olsson & Sörensen 2007). Samtliga av domarnas namn är fingerade och har behandlats konfidentiellt.

Intervjuerna i studien genomfördes med en låg grad av strukturering, där den intervjuade har kunnat svara med egna språkvanor, erfarenheter, värderingar och önskingar (Olsson & Sörensen 2007). Intervjuguiden (se bilaga 1) var semistrukturerad, vilket bygger på ett antal förbestämda frågor men som följdes upp med följdfrågor utifrån vad domarna svarade. Metoden är användbar där syftet är att få en persons syn på sin verklighet och berätta så mycket som möjligt utan att bli styrd av intervjuaren (Patel & Davidson 2011). Frågorna i intervjumallen var öppna och var ämnade till att intervjupersonen själv kunde utveckla sina svar.

Studiens båda författare har deltagit under alla intervjuer och det var samma person som höll i alla intervjuer. Personen som utförde intervjun beslutade själv i vilken ordning frågorna skulle ställas. Den andra personen satt och antecknade delar av det som sades.

Analys

Intervjuerna spelades in på en mobiltelefon för att sedan transkriberas till text. Transkribering är när det sagda skrivs ned ordagrant för att sedan bearbetas och selekteras till en meningskoncentrering (Olsson & Sörensen 2007). Med meningskoncentrering menas det att de som intervjupersonen har sagt i längre mening kortas ner till en mer sammanfattande mening (Olsson & Sörensen 2007). Vid transkriberingen skrevs det sagda ned precis så som det sades i intervjuerna för att sedan kortas ner till en mer sammanfattande text. Analysen för att hitta likheter och skillnader påbörjades först efter att alla fem intervjuer var genomförda. I analysen av materialet användes en kvalitativ innehållsanalys, där fokus låg på meningsuppbyggnader och tolkning av meningar (Olsson & Sörensen 2007). Det handlar om att koda materialet och sedan dela upp det i enheter för att sedan leta efter trender och mönster som återkommer (Olsson & Sörensen 2007). I det första steget lästes all textinsamling igenom i sin helhet, där fokuset låg på meningar och uttryck som återkom i all textinsamling. De uttryck och meningar som återkom i transkriberingen plockades ut och kategoriserade utifrån studiens frågeställningar. Fem olika kategorier (föräldrars kunskap, engagemanget på tävlingsplatsen, prestationens följder, tränarsystem och idrottens glädje) som var relevanta för syftet med studien framkom under alla intervjuer.

RESULTAT

Föräldrars kunskap

Samtliga domare upplevde att det saknades kunskap hos föräldrar och barn på tävlingsplatsen. När domarna fick frågan ifall Grönt-kort kursen var tillräcklig, så ansåg Domare 3 att det bör ingå framridning-/framhoppnings- riktlinjer. Domaren anser att det skulle vara bra om alla föräldrar gick kursen, inte bara de föräldrar som har barn under 13 år. Domare 1 och 4 ansåg att grönt kort kursen var ett väl fungerade, bra koncept och önskade inga förändringar. Domare 2 och 5 upplevde att det fanns områden att utveckla i kursen, men att det kunde bli svårt på grund av att kursen sträcker sig över alla discipliner. Genom att utveckla varje disciplin så skulle kurserna bli mer tidskrävande och därmed skulle det bli en högre kursavgift berättar domare 5, hen tror inte att föräldrarna skulle vara villiga att betala ett högre pris.

Domare 1 och 5 upplevde att den bristande kunskapen hos föräldrar framförallt framkom i framridning och framhoppningssituationer. Felaktiga instruktioner kan i en del fall leda

till farliga situationer eller sämre prestationer. Domare 5 betonar även vikten av rutiner på tävling, rutinerna gör både barn och föräldrar trygga och bidrar till färre misstag.

Domare 1 önskar att fler föräldrar skulle fråga när det uppstår osäkerhet, det är en del i varför överdomaren finns. Domaren ger ett exempel från en tävlingsplats där en förälder tog ansvar över sin okunskap och genom att fråga och ta hjälp av överdomare på plats kunde skaffa sig den kunskapen som behövdes för att lösa problemet. Domaren säger att om fler skulle göra som denne förälder så skulle fler lära sig mer och färre misstag skulle ske. Domare 4 önskar att fler ryttare med anhöriga analyserar mer om varför det gick som det gick och på så vis minska risken för missförstånd och att ponnyerna hamnar i onödiga situationer.

”Jag skulle önska att både ryttare och föräldrar analyserar lite mer, att man funderar över vad jag ska göra för att det ska bli så bra som möjligt.” (Domare 4)

Engagemang på tävlingsplatsen

Samtliga domare var enliga om att engagemanget från föräldrarna var som störst före start. Samtliga av domarna hade tillrättaviserat olämpligt beteendet av föräldrar och barn på tävlingsplats. Domarna gav några exempel på olämpligt beteende som förekommit på tävlingsplats, så som höjda röster med synpunkter på barnens prestationer eller barn som ber sina föräldrar om ursäkt för sin dåliga prestation. Det flesta av tillrättavisningarna skedde under framhoppningen eller vid in- och utsläpp. Domarna upplevde att det blivit lugnare och mer strukturerat på framhoppningen sedan man införde att alla rider i samma varv. Domare 2 och domare 4 hade delat ut gult kort och stängt av en mamma vid var sitt tillfälle. Även domare 5 ger ett exempel på en korrigerande där en ponny har varit en fara för sig själv och omgivningen och därför inte fått starta något mer den helgen. I det fallet kunde inte föräldern se ekipagets del i den farliga situationen som uppstod. Domaren tillade dock att det inte är särskilt vanligt med denna typ av korrigerande. Samtliga domare var övertygade om att engagemanget från föräldrarna grundades i väl vilja men att de inte alltid sker på ett sätt som är positivt för barnen.

”det är väldigt många ponnybarn som har väldigt mycket kvar att lära fast föräldrarna inte inser det. Jag är gammal men jag kan inte allt jag heller.” (Domare 2)

I intervjuerna framkom det att samtliga domare upplevde att engagemanget från föräldrarna varierade beroende på tävlingsnivå. Domare 1 och 2 ansåg att föräldraengagemanget var som bäst på den lägsta samt högsta nivån. På den lägsta nivån saknades kunskap, oftast var barnen och föräldrarna ödmjuka inför det och tog emot hjälp. På den högsta nivån fanns mycket kunskap och därför även färre missförstånd mellan barn, föräldrar och domare. Mellannivån är svårast att komma åt säger domare 1 och 2. Domare 1 tror att det grundar sig i att det finns en del kunskap på den nivån men inte tillräckligt. När kunskapen brister blir missförstånden större vilket kan leda till stress och press säger domaren. Domare 4 upplevde att engagemanget hos föräldrar var mer utåtagerande på den lägre/mellan nivån. Föräldrarna upplevdes mer öppet stressande, visade mindre hänsyn och bidrog till högljudda framhoppningar. Föräldrarna på den högsta nivån var stresståligare och bidrog till en lugnare framhoppning. Domare 5 upplevde att barn och föräldrar på den lägre nivån påverkades mer av yttre faktorer. Detta kunde ibland leda till att föräldrarna inte agerade rationellt och lugnt, vilket i sin tur kunde påverka barnets prestation. Domaren såg två lösningar på detta, utbildning eller tid och erfarenhet för barn och ponny.

Domare 1 nämner under intervjun att man alltid ska komma ihåg att föräldrarna är en

nödvändighet i den här sporten. Sporten ska vara tacksam att det finns föräldrar som faktiskt vill göra det här, annars skulle de inte finnas någon ponnysport.

” De är en förutsättning det är de som kör bilen och det är de som oftast matar ponnyn det är de som över huvudtaget köper in ponnyn, det är de som står för all finansiell uppbackning kring det här. Vi kan inte ens prata om fördelar, de är en nödvändighet.” (Domare 1)

Prestationens följder

Samtliga domare tyckte att många ekipage kliver upp i klasserna för tidigt. Domare 1 och 3 tyckte att föräldrarna borde ta ett större ansvar för att barnen inte kliver upp i klasserna för tidigt, samt att uppmuntra dem till att stanna kvar längre i de lägre klasserna längre. Domare 1 och 3 tyckte att misslyckanden i högre klasser minskar barns självförtroende och glädje för tävlandet. Om barnen inte hade klivit upp i klasserna utan att tävlat och fått bra resultat på den nivån där de befann sig just då, så skulle de funnits en större bredd och gladare ungdomar enligt domare 3. Domare 1 och 2 upplever att ”jaga kval” skapar mycket press och stress hos både ryttare och föräldrar. Domare 2 upplevde dock att föräldrarna gjorde sitt bästa för att stötta sina barn.

”Ja låt barnen ha kul och skicka inte upp dem på för svåra uppgifter.” (Domare 2)

Domare 5 berättar om en utredning som genomfördes under Svenska mästerskapen (SM) som gick utomhus år 2017 för ponny. Utredningen analyserade vad som skulle förändrats resultatmässigt om kvalifikationen hade utökats till tre felfria rundor i MsvB istället för två. Det visade sig att de som innan SM presterat tre felfria rundor eller fler i MsvB presterade bättre under själva SM, jämfört med de ryttare som enbart hade två felfria rundor i MsvB. Domare 5 önskade att fler föräldrar och ryttare utvärderade det här själva innan ett SM för att säkerställa om ekipaget är redo för ett mästerskap.

Domare 4 upplevde att barn och föräldrar sätter för höga mål i tävlingssituationer och när dessa inte nås tillräckligt snabbt försöker de skapa genvägar. Exempelvis köpa en ny ponny som redan innan tävlat på målhöjden. Domaren tror att det kan medföra en större press på barnens prestation. Domare 2 och 3 tyckte även dom att det köps ponnyer för fantasisummor och att det bidrar till en ökad press på barnet, kanske inte bara från föräldrar utan också från gemene man. Eftersom förväntningarna blir högre på grund av ponnyns tidigare prestationer och höga inköpspris.

Tränarsystem

Behov av ett tränarsystem av någon form är något som nämns av alla domare under samtliga intervjuer. Internationellt finns det en bredare tränarkultur där samarbetet mellan elev och tränare är mer utvecklad. Tränarna är i större utsträckning med på tävlingsplatsen och är därför en naturlig del av elevens tävlingsrutin. Domare 1 och domare 4 skulle önska ett större tränarengagemang hela vägen där kommunikationen mellan tränare och elev skulle vara så pass god att det är tränaren som avgör när det är dags att ta nästa kliv upp i klasserna. Det skulle medföra att en del av ansvaret överfördes från föräldrarna till tränarna. Domarna tror även att mindre ansvar för föräldrarna skulle göra det roligare för föräldrarna att följa med på tävlingarna. Domare 1 ger ett förslag att varje ryttare har en licenserad tränare kopplad via ryttarens konto på tävlingsdatabasen (TDB).

”Jag tror att föräldraengagemanget skulle varit enklare och roligare om man också slapp en del av ansvaret. Vilket jag faktiskt tror att man skulle kunna lägga på tränarna. Jag tror att alla skulle må bra utav en sådan utveckling.” (Domare 1)

På så vis skulle överdomare och domare kunna kontakta tränarna i fall att de upplever att ekipaget inte är redo för den uppgift som de ställts inför. Domare 2 tycker att mera ansvar ska ligga på tränarfortbildningarna, att tränarna ska lära sig bli bättre på att informera sina elever och föräldrar om hur man för sig på tävling. Så att ekipaget får information om hur de ska förbereda sig inför tävlingen på ett bra sätt. Domare 5 tycker att det är kvalitetsmässigt fantastiskt att ha en tränare med på plats.

Fyra av de fem domarna som intervjuades tyckte att det hade varit bra att ha en tränare med på plats men är medvetna om att det skulle bli mycket kostsamt. Det är en lyx som få har råd med, medan domare 3 ansåg att de kan leda till ökad press hos eleven i en tävlingssituation.

Idrottens glädje

Fyra av fem domare lyfter fram i intervjuerna att det är viktigt att komma ihåg att utövarna är barn och ungdomar och de ska ha roligt med sin idrott. I intervjuerna framgår det också att gemenskapen på tävlingsplatsen har en stor betydelse. Domare 3 säger att den genuina glädjen för sporten blir otydligare på de högre nivåerna och skulle önska att barnen inte ställde så höga krav på sig själva. Idrott för barn och unga ska vara roligt säger domaren.

”Föräldrarna borde ta ett lite större ansvar och tala om för sina barn att det inte är hela världen, solen går upp imorgon också.” (Domare 3)

”Det är inte så blodigt allvar det här ska ju vara kul. Barnen ska ha roligt det tycker jag är det viktiga, eller hur.” (Domare 2)

För barn betyder en blågul rosett på LD-LC nivå lika mycket som för ett barn som rider LA-Msv. Domare 2 och domare 5 tyckte att det var viktigt att barnen är den drivande faktorn i sitt intresse. De har upplevt fall där föräldrarna varit den drivande faktorn för intresset. Där barnet ofta slutat rida efter de fyllt år och stigit över ponnyåldern. Domarna tror att det är för att föräldrarnas intresse varit större än barnets.

”Det gäller ju att behålla glädjen i det, de får man ju inte glömma, de ska ju vara roligt att hålla på. För vad är annars poängen? Att hästen ska må bra också. Hästen i fokus och ha kul på tävling.” (Domare 5)

DISKUSSION

Syftet med den här studien var att belysa hoppdomares upplevelse av föräldraengagemanget på ponnytävlingar. Resultatet visade att det generellt saknades kunskap hos både barn och föräldrar inom alla olika områden på tävlingsplatsen. Vilket kan leda till missförstånd, press och olämpligt beteende på tävlingsplats. Olämpligt beteende visades främst under framridningen och framhoppningen. Bristen på kunskap hos föräldrar kan leda till situationer som blir farliga eller stressande på grund av att den unga ryttaren får felaktiga instruktioner. Tidigare studier har visat att det finns föräldrar som upplever att andra föräldrar uppvisar ett olämpligt beteende i samband med idrottstävlingar för barn (Augustsson 2007; Karp 2004). Det överensstämmer med resultatet i denna studie, där hoppdomare upplever att en del föräldrar uppvisar ett olämpligt beteende i samband med ridsporttävlingar för barn och unga. Domarna i den här studien nämner att de kan bero på en för dålig kunskap om ridsporten och hur man ska uppföra sig på tävling. Domarna tar upp att det är lättast att nå fram till föräldrar och barn på den lägsta nivån. De upplever att dessa föräldrar inte har så mycket kunskap

men är ödmjuka och medvetna om det. Föräldrarna vars barn rider på den högsta nivån gör att det sällan är några frågetecken. Detta på grund av att föräldrarna och de unga ryttarna innehar mycket kunskap, för att de varit aktiva under en längre tid eller att föräldrarna själva tävlar eller har tidigare tävlat. Domarna upplever att det är svårast att nå fram till de ekipage och föräldrar som befinner sig på en mellannivå. Flera av dessa ekipage upplever sig kunna mer än vad de egentligen kan.

Resultatet visar att till stor del så upplevs föräldraengagemang bra för barns utövande samt att föräldrar är en förutsättning för svensk ponnysport. Det är en nödvändighet för sporten att föräldrar ställer upp för sina barn. Domarna delger också att det finns några undantag där föräldrarnas agerande inte påverkar barnet positivt och kan uppfattas som press eller leda till en inre press och stress. Tidigare studier påvisar att föräldrar som är överengagerade i sitt barns idrott kan upplevas som pressade vilket leder till att barnet känner minskad glädje för sin idrott (Augustsson 2007). Glädje och gemenskap på tävlingsplats är något som oftare bör belysas och är av största vikt för att barnen skall fortsätta med sin idrott. Det är något som Gehlin (2014) kommit fram till i sin studie, att föräldrar som är engagerade i sitt barns idrott, är det för att det vill se sitt barn lycklig i sin idrott. De upplyser även domarna i den här studien, att det är viktigt att barnen ska tycka att det är kul med sin idrott. Det finns exempel på där föräldrars intresse varit den drivande faktorn och inte barnets, vilket har lett till att barnet slutat med sin idrott den dag de blivit myndiga och skall klara sig själv. En studie av Ackered & Ilic´(2011) visar på att föräldrarna ofta vill det bästa för sitt barn, men att de då ibland kan gå för långt med sitt engagemang. Då föräldrarna vill att deras barn ska lyckas med något som ingen annan tror på, som i det fallet leder till en press på barnen och att de slutar med sin idrott. I Wagnsson & Patrikssons (2005) studie, menar de att föräldrar som varit eller är aktiva inom en förening eller idrott är de som är mest engagerade i sitt barns idrottande. Det är något som domarna i den här studien också upplyser, att alla föräldrar gör så gott det kan.

Resultatet visar vidare på att engagemanget är störst hos föräldrarna innan start, på framhoppning och framridning. Det är där föräldrarna hörs och agerar mest mot sina barn och andra runt omkring upplever domarna. Det är något som stämmer överens med Nymans (2016) studie, där ungdomarna lyfte fram att framhoppningen är den mest kritiska momentet på tävlingen, där de inte vill ha så mycket inblandning av föräldrarna. Domarna i den här studien upplever att det blivit bättre struktur på framhoppningen sedan man från SvRf införde att alla rider i samma varv på fram på framhoppningarna.

I resultatet framkommer även att domarna upplever att barn och föräldrar har för höga tävlingsmål och när dessa inte nås letar man efter genvägar så som att köpa en dyr ponny. Domarna anser att det borde kunna leda till ökad press på grund av ponnyns tidigare prestation och höga inköps pris, detta är något som barnen i Nymans (2016) intervju studie också bekräftar. Här nämner även barnen att det är de själva som sätter de högsta kraven på sig själva.

Majoriteten av domarna önskade ett större engagemang från tränarna hela vägen. Det är något som skiljer sig mellan individuell sport och lagsport. I det flesta lagsporter är alltid tränarna med på matcher. Detta är något som är ovanligare inom de individuella sporterna där ibland ridsport. Hur man kan lägga upp ett tränarsystem för just ridsporten är minst sagt svårt både rent praktiskt och ekonomiskt. Tävlingarna kan ligga långt ifrån hemorten. Tränarens transport till tävlingsplats, boende och tid är något som familjen kommer behöva ge ersättning för. För tränarens del innebär det även att vara ifrån sin vanliga verksamhet/anställning vilket kan ge olika följder så som minskade semesterdagar osv. Det är tydligt att de skulle vara bra med ett större tränarengagemang

hela vägen men det är i dagsläget svårt att se hur det skulle genomföras utan att kostnaderna för tävlingarna ökade avsevärt. I en studie av Keegan, et al. (2009) kom det fram till att föräldrar och tränare har en stor påverkan på barnets motivation till idrotten och att det beror helt på hur tränare eller föräldrar förmedlar feedback. Det kan bli både till det positiva och till det negativa beroende på hur bra tränaren eller föräldern är på att förmedla det som sägs. Tolkat från Keegan, et al. (2009) skulle det kunna bli en negativ faktor att ha med tränarna på tävlingsplatsen, då ungdomarna kan uppleva mer press. Det var inget som togs upp av domarna i den här studien att det kunde bli negativt med tränarna på plats. I Redelius (2002) studie upplevde tränarna att de hade en positiv inverkan på barnen i tävlingssammanhang. I resultatet framkom ett förslag på tränarsystem. Förslaget var att man skulle ha en licenserad tränare knuten till sitt TDB konto, där alla starter som genomföres registreras under både ryttarens och tränarens namn. På så sätt skulle en domare kunna kontakta tränaren i fall att ekipaget startat en klass över deras färdighetsnivå. Där man även skulle få fler att träna för licenserade tränare. I förslaget nämns det även att tränarna inte skulle behöva vara på plats och på så vis skulle det inte bli någon ekonomisk belastning på familjen. Den grundtanken är bra för att få fler att träna för licenserade tränare, men kan medföra svårigheter att utföra i praktiken. Det kan också generera i att tränaren inte skulle släppa iväg sina elever på tävling, då de kanske inte skulle vilja ta hela ansvaret för elevens handlingar på tävling. Det kan leda till att det blir färre starter och inte lika stor ekonomisk vinning för föreningar som arrangerar tävlingar, som i sin tur skulle bidra till färre tävlingar.

Enligt Riksidrottsförbundet (2017) och FN:s barnkonvention (1989) så ska all verksamhet rörande barn och ungdomsidrott bedrivas utifrån barnets egna uttalade intresse för sporten. Resultatet i den här studien visar på att det finns en stor medvetenhet om detta bland de medverkade hoppdomarna i denna studie. Det här var något som de själva lyfte fram som särskilt betydelsefullt och som kom upp i olika delar av intervjuerna. Domarna tryckte på detta för att de upplevde att det finns ibland barn som känner minskad glädje för sin idrott på tävlingsplats. Något som även påvisats i studien av Augustsson (2007) och där det visar att högre press och nervositet ger en minskad glädje för sin idrott.

Domarna tar upp i studien att föräldrarna ofta vill sina barn det bästa, det är något som Ackered & Ilic (2011) också tar upp i sin studie. Studien av Ackered och Ilic (2011) tar även upp att föräldrarna i studien vill att deras barn ska lyckas med något som ingen annan tror på som i det fallet leder till en press på barnen. Det är något som kan liknas med att domarna i vår studie tror att en dold press kan finnas hos de barn som får dyra ponnyer med tidigare resultat. Att det kan vara pressande att prestera goda resultat är något som studien av Nyman (2016) kommit fram till. Ungdomarna i den studien kände en press att prestera för att ponnyn inte skulle säljas. Ungdomarna i Nymans (2016) studie nämnde att föräldrarna oftast inte är medvetna om att de sätter en viss press. Domarna i den här studien tyckte att det var svårt för dem att veta vad som orsakade press och stress hos barnen. Då de inte hade nära kontakt med alla tävlande och deras anhöriga.

Föräldrar som är mer öppet stressade, visar mindre hänsyn och bidrar till högljuddhet. Det beskriver den fysiska stress som Rodhe & Österberg (1974) tar upp, där kroppsliga reaktioner påverkar och gör att det uppstår en stressad situation. Det kan även dras en liknelse med en av de olika typer av föräldrapress som Harwood & Knight (2009) kom fram till. Den benämns som utvecklingsstress, där föräldrarna har för dålig kunskap om hur det ska gå till och gör då att det blir en mer stressad situation. Domarna i den här studien menade på att föräldrarna på den högsta nivån har vant sig vid situationen på

framhoppningen och kan hantera stressen på ett annat sätt. Till exempel att föräldrarna tar sitt barn åt sidan vid framhoppning ifall de skall föra en längre konversation för att få en lugn prestationsmiljö.

De styrkor som denna studie medför är att alla domare som varit delaktiga i studien har över tio års erfarenhet av att vara domare på ponnytävlingar och kan därför se tillbaka från tidigare år och har kunskap av att se olika situationer som kan uppstå.

På grund av det begränsade antal intervjuade domare i denna studie så skulle fler studier av samma slag behöva genomföras. Fler domare samt en större geografisk spridning skulle kunna medföra ytterligare dimensioner till resultaten. Det skulle även vara intressant att ställa likvärdiga frågor till föräldrar och barn och sedan jämföra de tre olika gruppernas resultat.

Slutsats

Majoriteten av resultatet visade att föräldraengagemang uppfattas som stöttande vilket kan påverka barn positivt. Det förekommer ibland en del ofördelaktiga beteenden hos föräldrar som kan uppfattas som pressande, vilket kan påverka barn negativt. De ofördelaktiga beteendena från föräldrarna upplevs vara en minoritet i sporten. Däremot saknas det många gånger kunskap hos föräldrar som påverkar deras beteende. Grönt kort-kursen upplevs som bra men det behövs mer stöd i själva träningsituationen och här föreslår domarna mer stöttning av tränare på plats.

SAMMANFATTNING

I denna studie studeras hoppdomarens upplevelser av föräldraengagemanget på ponnyhoppstävlingar. Det underliggande problemet till detta var att det genom tidigare studier är känt att föräldrars engagemang har förekommit som pressande inom barn och ungdomsidrott. Tidigare studier har undersökt föräldrar och barns perspektiv på föräldraengagemang men ingen studie har tidigare använt sig av ett domarperspektiv. Fem domare valdes ut för att delta i studien, varav samtliga hade varit aktiva inom svensk ponnysport under många år. För att samla in materialet genomfördes djupintervjuer. Domarnas primära åsikt var att det saknades kunskap hos många av föräldrarna på tävlingsplatserna. Den bristande kunskapen som kunde vara den bidragande faktorn till hur föräldrar betar sig på tävling. Domarna upplevde att föräldrarna var välvilliga i sitt engagemang men att det ibland blev för mycket, och då uppfattades som pressande. I en del fall blir föräldrarna den drivande faktorn för sporten och kan på så sätt underminera barnens intresse och glädje för sporten. När barnen inte får vara den drivande faktorn för intresset, kan det i sin tur kan leda till att intresset minskar och barnen slutar med sin sport.

Föräldraengagemanget upplevdes vara störst precis innan start med alla förberedelser. Framhoppningen och framridningen är där domarna såg mest engagemang från föräldrarna, både positivt och negativt. Domarna upplevde att framhoppningen medförde mycket stress ofta på grund av okunskap hos föräldrar. Ibland uppstår även rent farliga situationer på grund av den okunskap som finns. Om barnen och föräldrarna skulle utveckla sin kunskap hur de skall genomföra en tävlingsdag på bästa sätt så skulle stressnivån reduceras. För mycket stress minskar barnets glädje för sporten, positiv feedback från föräldrar kan göra att barnet känner sig nöjdare med sin prestation och därmed ökad glädje. Den glädje och gemenskap som finns på tävling är en mycket viktig del i barnens utövande inom sporten och borde enligt studiens resultat lyftas fram ännu mer inom all barnidrott. Det framgår även att det här är något som fler föräldrar och barn

ska ta i beaktning i själva tävlingssituationen. Barn- och ungdomsidrott vilar på att barn ska känna glädje av sin idrott. Resultatet visade även på att om man skulle kunna lägga över en del av ansvaret på barnets tränare så skulle det bli lättare för föräldrarna att stanna i en föräldraroll och stötta sina barn utan att behöva coacha eller inta en tränarroll. Om tränarna lade större vikt vid att engagera sig i sina ryttares tävlingsrutin och planering så skulle färre misstag ske, förutsatt att eleverna och föräldrarna lyssnar och tar till sig av informationen.

Slutsatsen av den här studien är att föräldraengagemang uppfattas till mesta del som positivt och stöttande men att det förekommer en del ofördelaktigt beteende hos föräldrar som kan uppfattas som pressande. Dessa upplevs vara en minoritet i sporten. Däremot saknas det många gånger kunskap hos föräldrar som påverkar deras beteende och att de behöver mer stöd i själva tävlingssituationen. Här föreslår domarna mer stöttning av tränare på plats.

REFERENSER

Litteratur

- Ackered, M. & Ilic, A. (2011) Att hitta balans- en kvalitativ studie om föräldrars engagemang i elitsatsande ungdomars idrottande. Gymnastik- och idrottshögskolan.
- Alfermann, D., Würth, S., Lee, M. (2001). Parental involvement in youth sport from athlete's and parent's perspectives. *Faculty of Sport Science, Leipzig: University of Leipzig.*
- Augustsson, C. (2007) Unga idrottares upplevelse av föräldrappress. Diss. Karlstad Universitet. Universitetstryckeriet. Karlstad.
- Babkes, M. L. & Weiss, M. R. (1999). Parental influence on children's cognitive and affective responses to competitive soccer participation. *Pediatric Exercise Science*, 11(1), 44-62.
- Brown, J. H. (1995) Coaching the Rider. Oxford: Alden Press Limited.
- Brustad, J. R., Babkes, M. L., Smith, A. L. (2001). Youth in sport: psychological consideration, *Clinics in Sport Medicine*, Vol. 7. S.604-635
- Ellneby, Y. (1999). Om barn och stress. 1. uppl. Uppsala.
- Forsberg, L. (2010). Engagerat föräldraskap som norm och praktik. *Sociologi i dag*, Vol. 40, No 1/2: 78- 98.
- Gehlin, A. (2014). Föräldraengagemang - reflektioner kring engagemang i barns föreningsidrott. Högskolan i Gävle. Hälsopedagogiska programmet.(Kandidatexamen)
- Gould, D., Dieffenbach, K., Moffett, A. (2002). Psychological characteristics and their development in Olympic champions. *Journal of Applied Sport Psychology*, Vol.14.
- Harwood, C & Knight, C. (2009) Stress in youth sport: A developmental investigation of tennis parents. *Psychology of sport and exercise*, Vol.10.
- Karp, S. (2004). Den goda barnidrotten – föräldrar om barns idrottande. Stockholm: Riksidrottsförbundet. (FoU - Rapport 2007:4)
- Keegan, R. Harwood, C. Spray, C. Lavalley, D. (2009). A Qualitative investigation exploring the motivational climate in early career sports participants: Coach, parent

- and peer influences on sport motivation. *Psychology of sport and exercise*, vol.10, ss. 361-372.
- MJ de Veld, D, Riksen-Walraven, M. & De Weerth, C. (2014). Acute psychosocial stress and children's memory. *The International Journal on the Biology of Stress*, vol. 17, ss. 305-313.
- Nyman, S. (2016) Ponnymammor, rosetter och föräldrappress – en kvalitativ studie om ponnyryttares upplevelse av vuxnas engagemang inom ridsporten. Sveriges lantbruksuniversitet, Hippologenheten. (Examensarbete K58 Uppsala universitet.)
- Olsson, H & Sörensen, S. (2007). Forskningsprocessen kvalitativa och kvantitativa perspektiv. 2. Uppl. Liber AB.
- Patel, R & Davidson, B. (2011). Forskningsmetodikens grunder - att planera och genomföra och rapportera en undersökning. 4:8. Uppl. Studentlitteratur AB Lund.
- Redelius, K. (2002). Ledarna och barnidrotten – Idrottsledarnas syn på idrott, barn och fostran. *Studies in educational sciences*, vol. 55, ss. 11-214.
- Rodhe, G & Österberg, H. (1974). Barn och stress. 3. Uppl. Bonnier AB Stockholm.
- Schiller, H. (2017). Den unga hoppryttarens prestationsmiljö. Svenska ridsportförbundet. B-tränarexamen (Fördjupningsarbete 2017)
- Thorell, G. 2016. Utveckling och framväxt i det moderna samhället 1950-2015. Kapitel i Ridkonsten genom tiderna – Utmaningar i framtiden. Red. Karlander, O.
- Wagnsson, S. & Patriksson, G. (2005). Föräldrarnas engagemang i barnens idrottsföreningar – myt eller verklighet? Svensk idrottsforskning, nr 2- 2005. ss.44-48.

Internet

- Riksidrottsförbundet - Idrotten en del av uppväxten(2017-10-28) <http://www.rf.se/Barn-ochungdomsidrott> [Hämtad 2017-11-28]
- Svenska ridsportförbundet statistik (2017-03-31) <http://www.ridsport.se/Svensk-Ridsport/Statistik/> [Hämtad 2017-09-07]
- Svenska ridsportförbundet Grönt kort (2017-08-30) <http://www.ridsport.se/Tavling/GrontKortny/> [Hämtad 2018-01-16]
- Stress hos barn (2017-03-10) <https://www.1177.se/Stockholm/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Stress-hos-barn/> [Hämtad 2017-09-07]
- Svenska ridsportförbundet tävlingsreglementet (2017-09-04) http://www.ridsport.se/ImageVaultFiles/id_40823/cf_559/TR_I_Gemensamma_besta-mmelser_akt.PDF [Hämtad 2017-09-16]
- Svenska ridsportförbundet tävlingsreglementet (2018-01-16) http://www.ridsport.se/ImageVaultFiles/id_60543/cf_559/TR_2017_Anvisningar.PDF [Hämtad 2018-01-16]
- Svenska ridsportförbundet- Tränare (2018-01-03) <http://www.ridsport.se/Utbildning/TranareFunktionar/> [Hämtad 2018-05-11]
- Svenska ridsportförbundet - Vår historia (2016-04-22) <http://www.ridsport.se/100ar/Varhistoria/1954/?index=4> [Hämtad 2017-09-16]

1177 Vårdguiden – Stress hos barn (2017- 03-31)

<https://www.1177.se/Stockholm/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Stress-hos-barn/?ar=True>
[Hämtad 2017-12-05]

Unicef – FN:s barnkonvention (1989-11-20)

<https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/barnkonventionen> [Hämtad 2018-05-05]

BILAGA 1. INTERVJU MALL

INTERVJUMALL

Beskriver syftet med studien, informerar om anonymitet och konfidentiellitet samt en kort beskrivning av föräldraengagemang.

Kandidatens namn och funktionärs post

Datum

Föräldrars ansvar inom idrotten är sålunda stort, och med ett föräldrauppdrag följer också krav och förväntningar på att vara stöttande i sitt barns utveckling. Men hur upplever då de unga idrottarna sina föräldrars involvering i idrottsmiljön, där föräldrarna deltar både aktivt och passivt? Huvudskälet för barn och ungdomar till att delta i idrott är för "att ha roligt", vilket flera nationella och internationella studier redovisat

Bakgrundsfrågor

Vad har du för bakgrund inom ridsporten?

Beskriv ditt uppdrag i sporten idag.
Följdfråga;
* vad fick dig att engagera dig i ponnysporten
*Har du någon närstående som är eller har varit aktiv i ponnysporten de senaste åren?

Hur många tävlingar inom svenskponnysport medverkar du i per år?
Hur länge har du varit aktiv?

Inledande frågor

Upplever du att det finns en god sportsanda på ponnytävling, glädjes man åt varandras framgångar?
Följdfråga;
Tycker du att ponnytävlingar är en god sportlig miljö för en ung ryttare?

Hur upplever du kontakten mellan föräldrar och funktionärer på tävling?
följdfrågor;

Huvudfrågor

När under tävlingsdagens upplever du att föräldraengagemanget är som störst?
Följdfråga;
När under tävlingsdagen tror du att föräldraengagemanget påverkar barnet mest?

Händer det att du ser barn som mår dåligt av tävlingssituationen? -Om ja, hur påverkar föräldrarna detta?
Händer det att du ser att föräldrar ger belöning vid en bra prestation? – Om ja, vad tycker du om det?

Har du upplevt att en ryttare blivit besviken på sin prestation pga. att de vill göra sina föräldrar stolta? – Om ja, hur ofta?

Upplever du att det kan finnas en dold press på den tid och engagemang som läggs ner på sporten?

Upplever du att det saknas kunskap hos föräldrar som kan bidra till deras beteende?

Upplever du någon skillnad i föräldraengagemanget beroende på tävlingens nivå?

Avslutande frågor

Vad ser du som den största utvecklings möjligheten i svensk ponnysport för att föräldraengagemanget skall bidra till ryttarnas fördel.

Ser du någon skillnad på föräldraengagemanget då och nu?

Vad skulle du önska av föräldraengagemanget på tävling?

Finns det något du skulle vilja lägga till från dina upplevelser av föräldraengagemang på ponnytävling?

I denna intervju bidrar du till att belysa funktionärers upplevelser av föräldraengagemanget på ponnytävlingar.

Har du frågor eller synpunkter, kontakta Johanna Sondell, e-post jasl0002@stud.slu.se , eller Michaela Lunneborg, e-post milg0002@stud.slu.se, studenter på Sveriges lantbruksuniversitet, hippologprogrammet.

DISTRIBUTION:

**Sveriges Lantbruksuniversitet
Enheten för hippologutbildning
Box 7046 750 07 UPPSALA
Tel: 018-67 21 43**

**Swedish University of Agricultural Sciences
Unit for Equine Science
Box 7046 750 07 UPPSALA
Tel: +46-18 67 21 43**
